

ВАЗОРАТИ МОЛИЯИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

ФАРМОИШ

аз « 09 » 06 соли 20 25

№ 56

Дар бораи Тартиби додани сертификат ва шартҳои сертификатсияи муҳосиби касбӣ ва барномаи электронии баҳисобгирии муҳосибӣ

070.010.000.

Мутобиқи моддаи 8 Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи баҳисобгирии муҳосибӣ ва ҳисоботи молиявӣ», моддаи 57 Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ» ва банди 12 Низомномаи Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 2 апрели соли 2015, №187 тасдиқ гардидааст,

Ф А Р М О И Ш М Е Д И Ҳ А М:

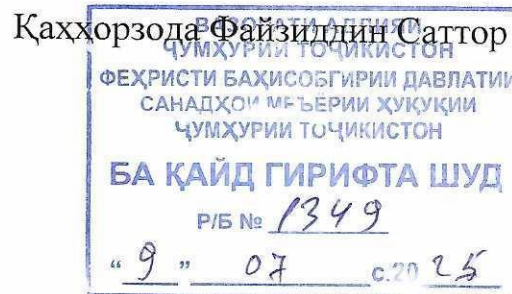
1. Тартиби додани сертификат ва шартҳои сертификатсияи муҳосиби касбӣ ва барномаи электронии баҳисобгирии муҳосибӣ тасдиқ карда шавад (замима мегардад).

2. Фармоиши мазкур барои бақайдгирии давлатӣ ба Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод гардида, пас аз бақайдгирии давлатӣ ва интишори расмӣ мавриди амал қарор дода шавад.

3. Фармоиши вазири молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 29 майи соли 2012, №36 «Дар бораи тасдиқи Тартиби додани сертификат ва шартҳои сертификатсиякунонии муҳосибони касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон», ки дар Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 28 августи соли 2012, №652 ба қайди давлатӣ гирифта шудааст, аз эътибор соқит доништа шавад.

4. Назорати иҷрои фармоиши мазкур ба зиммаи муовини вазири молия - сарпарасти соҳа вогузор карда шавад.

Вазири молияи
Ҷумҳурии Тоҷикистон

Тартиби додани сертификат ва шартҳои сертификатсияи муҳосиби касбӣ
ва барномаи электронии баҳисобгирии муҳосибӣ

1. МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

1. Тартиби додани сертификат ва шартҳои сертификатсияи муҳосиби касбӣ ва барномаи электронии баҳисобгирии муҳосибӣ (минбаъд - Тартиб) тартиби ташкил ва гузарондани сертификатсияи муҳосиби касбӣ ва сертификатсияи барномаи электронии баҳисобгирии муҳосибиро ҷиҳати гирифтани сертификат, муҳлати амал ва бекор намудани онро муқаррар менамояд.

2. Дар Тартиби мазкур мафҳумҳои асосии зерин истифода шудаанд:

- довталаб - сармуҳосиб ва муҳосибе, ки барои гирифтани сертификат ариза пешниҳод намудааст;
- сертификатсия - расмиёти муайян намудани сатҳи дониш ва малакаи довталаб тавассути супоридани имтиҳони таҳассусӣ;
- сертификати муҳосиби касбӣ - ҳуҷҷате, ки дараҷаи таҳассуси касбии муҳосибро тасдиқ мекунад.

3. Мавҷудияти сертификати муҳосиби касбӣ барои сармуҳосиб ҳатмӣ мебошад.

2. ТАРТИБИ ТАШКИЛ ВА ГУЗАРОНДАНИ СЕРТИФИКАТСИЯИ МУҲОСИБИ КАСБӢ

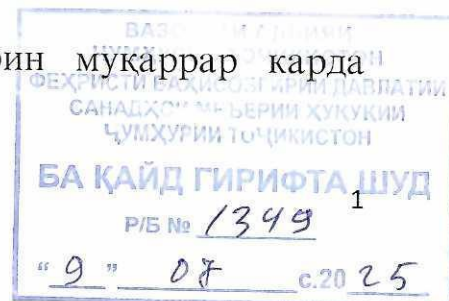
4. Сертификатсия бо мақсади тайёр намудани муҳосибони салоҳиятноку касбӣ ва татбиқи донишу малакаи онҳо ҳангоми иҷрои фаъолияти касбӣ гузаронда мешавад.

5. Сертификатсия мутобиқи принципҳои зерин гузаронда мешавад:

- ошкоро гузарондани сертификатсия;
- таъмини шаффофияти сертификатсия;
- эҳтироми тарафайн ҳангоми гузарондани сертификатсия;
- баҳодиҳии ҳолисона;
- асоснокии ҳуҷҷат ва тавсияи комиссияи сертификатсионӣ.

6. Тартиби мазкур барои довталаби бахши давлатӣ ва субъектҳои дорои манфиати умум талаботи таҳассусиро дар алоҳидагӣ пешбинӣ менамояд.

7. Ба довталабон талаботи таҳассусии зерин муқаррар карда мешавад:

1) барои довталаби бахши давлатӣ:

- доштани таҳсилоти олии иқтисодӣ бо собиқаи сесолаи кории амалӣ ба ҳайси муҳосиб, иқтисодчӣ, мутахассиси молия, андоз ё таҳсилоти миёнаи махсуси касбӣ бо собиқаи панҷсолаи амалии корӣ аз рӯйи ҳамин ихтисосҳо;

- донишдони санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, аз ҷумла санадҳои байналмилалӣ эътирофнамудаи Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи баҳисобгирии муҳосибӣ ва ҳисоботи молиявӣ, инчунин қонунгузори соҳаи молия ва андозбандии самти фаъолият;

- малакаи зарурӣ оид ба истифодабарии стандартҳои байналмилалӣ баҳисобгирии муҳосибӣ дар бахши давлатӣ дар раванди пешбурди баҳисобгирӣ ва таҳияи ҳисоботи молиявӣ;

- дониш ва малакаи кор бо низомҳои иттилоотии молияи давлатӣ;

- малакаи кор бо компютер ва технологияҳои иттилоотию коммуникатсионӣ дигари барои фаъолият зарурӣ.

2) барои довталаб аз субъектони дорои манфиати умум:

- доштани таҳсилоти олии иқтисодӣ бо собиқаи сесолаи кории амалӣ ба ҳайси муҳосиб, иқтисодчӣ, мутахассиси молия, андоз ё таҳсилоти миёнаи махсуси касбӣ бо собиқаи панҷсолаи амалии корӣ аз рӯйи ҳамин ихтисосҳо;

- донишдони санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, аз ҷумла санадҳои байналмилалӣ эътирофнамудаи Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи баҳисобгирии муҳосибӣ ва ҳисоботи молиявӣ, инчунин қонунгузори соҳаи молия ва андозбандии самти фаъолият;

- малакаи истифодабарии стандартҳои байналмилалӣ ҳисоботи молиявӣ дар рафти пешбурди баҳисобгирии муҳосибӣ;

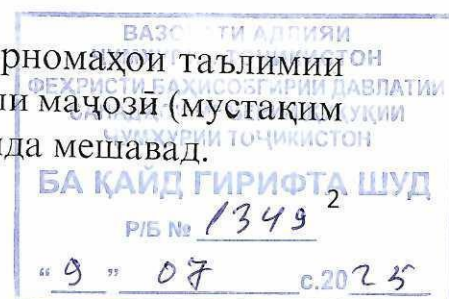
- малакаи кор бо компютер ва технологияҳои иттилоотию коммуникатсионӣ дигари барои фаъолият зарурӣ.

8. Сертификатсияи муҳосиби касбӣ дар бахши давлатӣ аз сатҳи якум ва сатҳи дуюм иборат мебошад. Сармуҳосибони бахши давлатӣ дар давоми шаш моҳ пас аз гирифтани сертификати муҳосиби касбӣ сатҳи якум барои иштирок дар сертификатсия ҷиҳати гирифтани сертификати муҳосиби касбии сатҳи дуюм вазифадор мебошанд.

9. Раванди сертификатсия барои гирифтани сертификати муҳосиби касбӣ марҳилаҳои пешниҳоди ариза ва ҳуҷҷатҳо тибқи банди 12 Тартиби мазкур, инчунин ташкили курси бозомӯзӣ ва гузарондани имтиҳони тахассусиро дар бар мегирад.

3. ТАРТИБИ ТАШКИЛ ВА БАРГУЗОР НАМУДАНИ КУРСИ БОЗОМӮЗӢ ВА ИМТИҲОНИ ТАХАССУСИИ МУҲОСИБИ КАСБӢ

10. Курси бозомӯзи муҳосиби касбӣ аз рӯйи барномаҳои таълимӣ тасдиқнамудаи комиссияи сертификатсионӣ дар шакли маҷозӣ (мустақим ва ғайримустақим) ё ғайримаҷозӣ (анъанавӣ) гузаронда мешавад.

11. Курси бозомӯзии муҳосиби касбӣ дар ташкилотҳои касбии муҳосибон гузаронда мешавад. Курси бозомӯзӣ барои довталаби сертификати муҳосиби касбӣ дар баҳши давлатӣ метавонад дар Маркази тақмили ихтисоси назди Вазорати молия баргузор карда шавад.

12. Бо мақсади ташкил ва баргузор намудани курсҳои бозомӯзи муҳосиби касбӣ аз ҷониби Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон бо ташкилоти касбии муҳосибон тибқи тартиби муқарраргардида шартнома ба имзо расонида мешавад.

13. Барои иштирок дар курси бозомӯзӣ аз ҷониби довталаб ба комиссияи сертификатсионӣ ҳуҷҷатҳои зерин пешниҳод карда мешавад:

- ариза;
- нусхаи шиноснома;
- ду адад акси андозаи 4х6;
- нусхаи ҳуҷҷати тасдиқкунандаи таҳсилоти иқтисодӣ;
- нусхаи дафтарчаи меҳнатӣ ва маълумотнома аз ҷойи кор;
- нусхаи шаҳодатнома дар бораи додани рақами мушаххаси андозсупоранда, агар дар шиноснома он дарҷ нашуда бошад.

14. Пас аз ба итмом расидани курси бозомӯзии муҳосиби касбӣ довталаб ба имтиҳони таҳассусӣ фаро гирифта мешавад, ки он аз тарафи комиссияи сертификатсионӣ гузаронда мешавад. Барои баргузор намудани имтиҳони таҳассусӣ дар назди Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон комиссия таъсис дода мешавад.

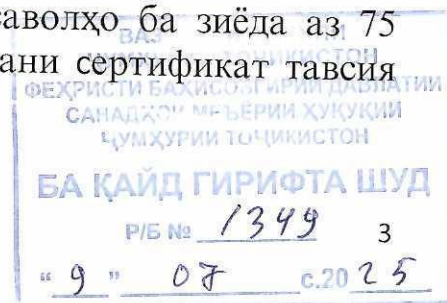
15. Имтиҳони таҳассусӣ дар давоми даҳ рӯзи тақвимӣ пас аз ба итмом расидани курси бозомӯзӣ баргузор мегардад. Имтиҳони таҳассусӣ дар шакли тестӣ ва амалӣ (ҳалли масъалҳои амалӣ ва саволу ҷавоб) сурат гирифта, сана ва макони баргузори он на камтар аз ду рӯзи тақвимӣ то рӯзи баргузори имтиҳон тариқи шифоҳӣ ва (ё) низомии электронӣ ба саҳми довталаб расонда мешавад.

16. Довталаб ба имтиҳони таҳассусӣ бо пешниҳоди шиноснома ё ҳуҷҷати дигари тасдиқкунандаи шахсияти ӯ роҳ дода мешавад. Довталабе, ки дар нисф зиёди соатҳои умумии курси бозомӯзӣ иштирок накардааст, ба имтиҳон роҳ дода намешавад.

17. Дар сурати истифодаи телефони мобилӣ ва таҷҳизоти коммуникатсионии дигар, истифодаи пешнависи имтиҳон, риоя накардани меъёрҳои одоб ва ҳалалдор кардани раванди имтиҳон, довталаб аз имтиҳон хориҷ карда мешавад.

18. Имтиҳони таҳассусӣ дар давоми як рӯзи корӣ пас аз ба итмом расидани он аз ҷониби комиссияи сертификатсионӣ ҷамъбаст ва тариқи низомии электронӣ ба саҳми довталаб расонида мешавад.

19. Довталабе, ки аз шумораи умумии саволҳо ба зиёда аз 75 дарсади онҳо ҷавоби дуруст медиҳад, барои додани сертификат тавсия дода мешавад.

20. Сертификат дар давоми панҷ рӯзи корӣ пас аз тасдиқи натиҷаи имтиҳони тахассусӣ дар шакли электронӣ ва (ё) бо дархости довталаб дар шакли қоғазӣ пешниҳод карда мешавад.

21. Довталабе, ки аз имтиҳони тахассусӣ баҳои гузаришро нагирифтааст ё дар имтиҳон иштирок накардааст ва ё бинобар риоя накардани талаботи банди 16 Тартиби мазкур аз имтиҳон хориҷ карда шудааст, бидуни гузаштан аз курси бозомӯзии муҳосиби касбӣ як маротиба ба имтиҳони такрорӣ роҳ дода мешавад. Дар мавриди такроран нагирифтани баҳои гузариш ё дар имтиҳон иштирок накардан, аризаи довталаб рад карда шуда, дар ин хусус тариқи низоми электронӣ ба довталаб огоҳинома ирсол мегардад.

22. Сертификати муҳосиби касбӣ ба муҳлати номаҳдуди амал дода мешавад.

23. Бланкаи сертификат дорои дараҷаи ҳифз, силсилаи ҳисобдорӣ ва рақам мебошад, ки дар он ислоҳкунӣ роҳ дода намешавад. Бланкаҳои вайроншуда бо тартиб додани санад нест карда мешаванд.

24. Дорандаи сертификат бояд дар се сол як маротиба аз курси тақмили ихтисос тибқи барномаи тасдиқнамудаи комиссияи сертификатсионӣ гузарад.

4. КОМИССИЯИ СЕРТИФИКАТСИОНӢ

25. Комиссияи сертификатсионӣ роҳбарии умумии раванди ташкил ва гузарондани сертификатсияро амалӣ карда, инчунин иҷрои вазифаҳои зеринро таъмин менамояд:

- баррасии мутобиқати талаботи тахассусӣ ва ҳуҷҷатҳои пешниҳоднамудаи довталаб;

- ташкили курсҳои бозомӯзӣ ва тақмили ихтисос, инчунин аз рӯи мансубият тасдиқ намудани барномаи таълимии онҳо;

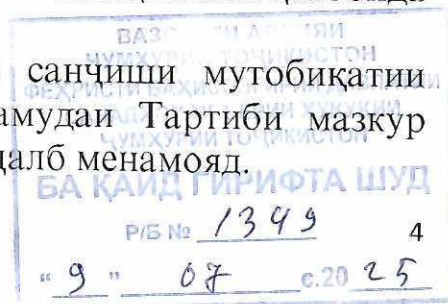
- ташкили имтиҳони тахассусӣ, аз ҷумла тасдиқи мундариҷаи тестҳо, масъалаҳои амалиявӣ ва саволномаҳо, баҳои гузариш ва натиҷаи имтиҳон;

- қабули қарор оид ба додан, аз нав ба расмият даровардан, додани нусхаи дуюм (дубликат) ва бекор кардани сертификати муҳосиби касбӣ ва сертификати барномаи электронии баҳисобгирии муҳосибӣ;

- санҷиши мутобиқати барномаи электронии баҳисобгирӣ ба талаботи боби 5 Тартиби мазкур.

26. Чаласаи комиссияи сертификатсионӣ танҳо дар сурати иштирок намудани аз се ду ҳиссаи шумораи умумии аъзои он салоҳиятнок ҳисобида мешавад.

27. Комиссияи сертификатсионӣ барои санҷиши мутобиқати барномаи электронӣ ба талаботи муқаррарнамудаи Тартиби мазкур мутахассиси соҳаи технологияҳои иттилоотиро ҷалб менамояд.

28. Тартиби ташкили фаъолият, ҳуқуқ ва уҳдадорихои комиссияи сертификатсионӣ мутобиқи низомномаи он муайян карда мешавад.

5. СЕРТИФИКАТСИЯИ БАРНОМАИ ЭЛЕКТРОНИИ БАҲИСОБГИРИИ МУҲОСИБӢ

29. Сертификатсияи барномаи электрони баҳисобгирии муҳосибӣ аз рӯи мутобиқати он ба стандартҳои байналмилалӣ ҳисоботи молиявӣ ва стандартҳои байналмилалӣ ҳисоботи молиявӣ барои субъектҳои соҳибкорӣ хурду миёна амалӣ карда мешавад.

30. Нисбати барномаи электрони баҳисобгирии муҳосибӣ талаботи ҳадди ақал, функционалӣ ва амнияти иттилоотӣ муқаррар карда мешавад.

31. Талаботи ҳадди ақалли барномаи электрони баҳисобгирии муҳосибӣ:

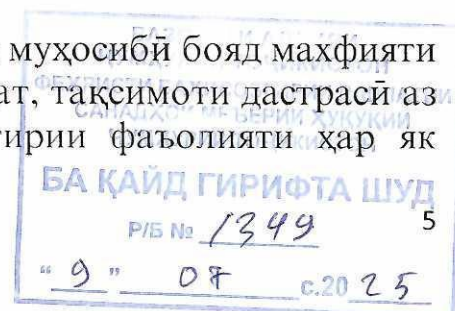
- мавҷудияти иҷозатномаи расмӣ таҳиякунанда барои паҳнкунӣ дар ҳудуди муайян;
- мутобиқатӣ ба талаботи пешбурди фаъолияти баҳисобгирии муҳосибӣ ва ҳисоботи молиявӣ санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ танзимкунандаи соҳаи баҳисобгирии муҳосибӣ, андозу омор ва стандартҳои байналмилалӣ ҳисоботи молиявӣ аз рӯи мансубият;
- интерфейси оммафаҳм бо забонҳои давлатӣ ва русӣ;
- мутобиқгардонӣ ба тағйирёбии санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва стандартҳои байналмилалӣ ҳисоботи молиявӣ;
- имконияти ҳамгирӣ бо низомҳои иттилоотӣ.

32. Барномаи электрони баҳисобгирии муҳосибӣ бояд имконияти функционалии ҳадди ақали зеринро дошта бошад:

- муайян намудани нақшаи кории ҳисобҳои муҳосибӣ, ҳуҷҷатҳои аввалияи баҳисобгирӣ, феҳристҳои баҳисобгирии муҳосибӣ, усулҳои баҳисобгирӣ (мемориал-ордерӣ ва журнал-ордерӣ) ва шаклҳои ҳисобот;
- барасмиятдарории ҳуҷҷатҳои аввалияи баҳисобгирии амалиётҳои молиявӣ хоҷагидорӣ, инчунин ба таври худкор андӯхтан;
- ба таври худкор ҳисобӣ кардани андоз, музди меҳнат ва дар заминаи маълумоти баҳисобгирӣ тартиб додани ҳисоботҳои молиявӣ, андозӣ ва оморӣ мутобиқ ба шаклҳои муқарраршуда;
- ба таври худкор муайян намудани номутобиқатиҳо ва хатоҳо дар маълумоти баҳисобгирӣ.

33. Барномаи электрони баҳисобгирии муҳосибӣ бояд амнияти иттилоотро мутобиқи стандартҳои амнияти иттилоот (ISO/IEC 27001) таъмин намояд.

34. Барномаи электрони баҳисобгирии муҳосибӣ бояд махфияти иттилоот, пешгирии ҳолатҳои воридоти берухсат, тақсимооти дастрасӣ аз рӯи уҳдадорихои истифодабарандагон, пайгирии фаъолияти ҳар як

истифодабаранда дар барнома ва нигоҳдории маълумотро барои давраи тибқи қонунгузорӣ муайншуда таъмин намояд.

35. Барои иштирок дар сертификатсия ба комиссияи сертификатсионӣ ҳуҷҷатҳои зерин дар шакли хаттӣ ё электронӣ пешниҳод мегарданд:

- ариза;
- шиноснома (таснифот)-и техникӣ ва дастури истифодабарии барномаи электронӣ;
- барнома дар ҳомилҳои электроники нигоҳдорандаи маълумот ё пешниҳоди дастрасии расмӣ ба барнома ҷиҳати гузарондани санҷиш.

36. Аризаи довталаб ҷиҳати гирифтани сертификати барномаи электроники баҳисобгирии муҳосибӣ дар муддати на зиёда аз як моҳ баррасӣ карда мешавад.

37. Сертификати барномаи электроники баҳисобгирии муҳосибӣ ба муҳлати амали 3 сола дода мешавад. Тағйирот ба барнома, ки дар давоми муҳлати амали сертификат амалӣ мегардад, бо комиссияи сертификатсионӣ мувофиқа карда мешавад.

6. АЗ НАВ БА РАСМИЯТ ДАРОВАРДАН ВА ДОДАНИ НУСХАИ ДУЮМ (ДУБЛИКАТ)-И СЕРТИФИКАТ

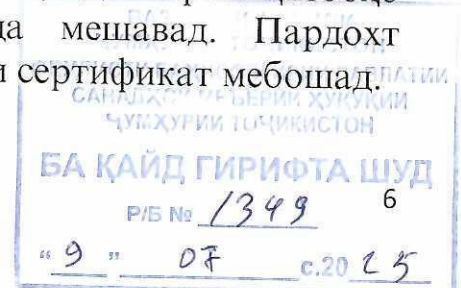
38. Дар ҳолати тағйир ёфтани насаб, ном ва ё номи падар дорандаи сертификат уҳдадор аст дар муҳлати на дертар аз ҳафт рӯз аризаро дар шакли хаттӣ ё электронӣ дар бораи аз нав ба расмият даровардан бо замиаи ҳуҷҷатҳои тасдиқкунандаи тағйироти зикргардида, инчунин нусхаи аслии сертификатро пешниҳод намояд.

39. Ҳангоми гум шудан ё фарсуда шудани нусхаи аслии сертификат дар асоси ариза нусхаи дуум (дубликат)-и он дода мешавад. Дар мавриди фарсуда шудан, нусхаи аслии сертификат пешниҳод карда мешавад. Дар сурати гум шудан дорандаи сертификат бояддар воситаҳои ахбори омма эълон нашр намояд ва ба комиссияи сертификатсионӣ маълумоти дахлдор пешниҳод намояд.

40. Ариза оид ба аз нав ба расмият даровардан ё додани нусхаи дуум (дубликат)-и сертификат дар муҳлати на зиёда аз панҷ рӯзи корӣ пас аз санаи гирифтани ариза баррасӣ карда мешавад.

41. Ҳангоми аз нав ба расмият даровардан ё додани нусхаи дуум (дубликат)-и сертификат дар он силсила, рақам ва санаи қаблан сертификати додашуда нишон дода мешавад.

42. Барои аз нав ба расмият даровардан ва додани нусхаи дуум (дубликат)-и сертификат ба андозаи як нишондиҳанда барои ҳисобҳо пардохт ба тариқи ғайринақдӣ амалӣ карда мешавад. Пардохт нагардидани маблағи мазкур асос барои надодани сертификат мебошад.

7. МУҚАРРАРОТИ ХОТИМАВӢ

43. Риоя нагардидани талаботи муқаррарнамудаи Тартиби мазкур аз чониби дорандагони сертификат, асос барои бекор кардани сертификат мебошад.

